

RioTinto

Одрживи развој

Наш приступ Пројекту „Јадар“

пионири
развоја

Наше пословање

Већ 146 година Рио Тинто је пионир у производњи материјала који су неопходни за савремени развој. Наши производи задовољавају потребе наших купаца на светском тржишту и играју важну улогу у стварању окружења са смањеном емисијом гасова који стварају ефекат стаклене баште. Материјали које производимо имају широк спектар употребе у свакодневном животу, али и код иновативних технологија које постају саставни део савременог живота.

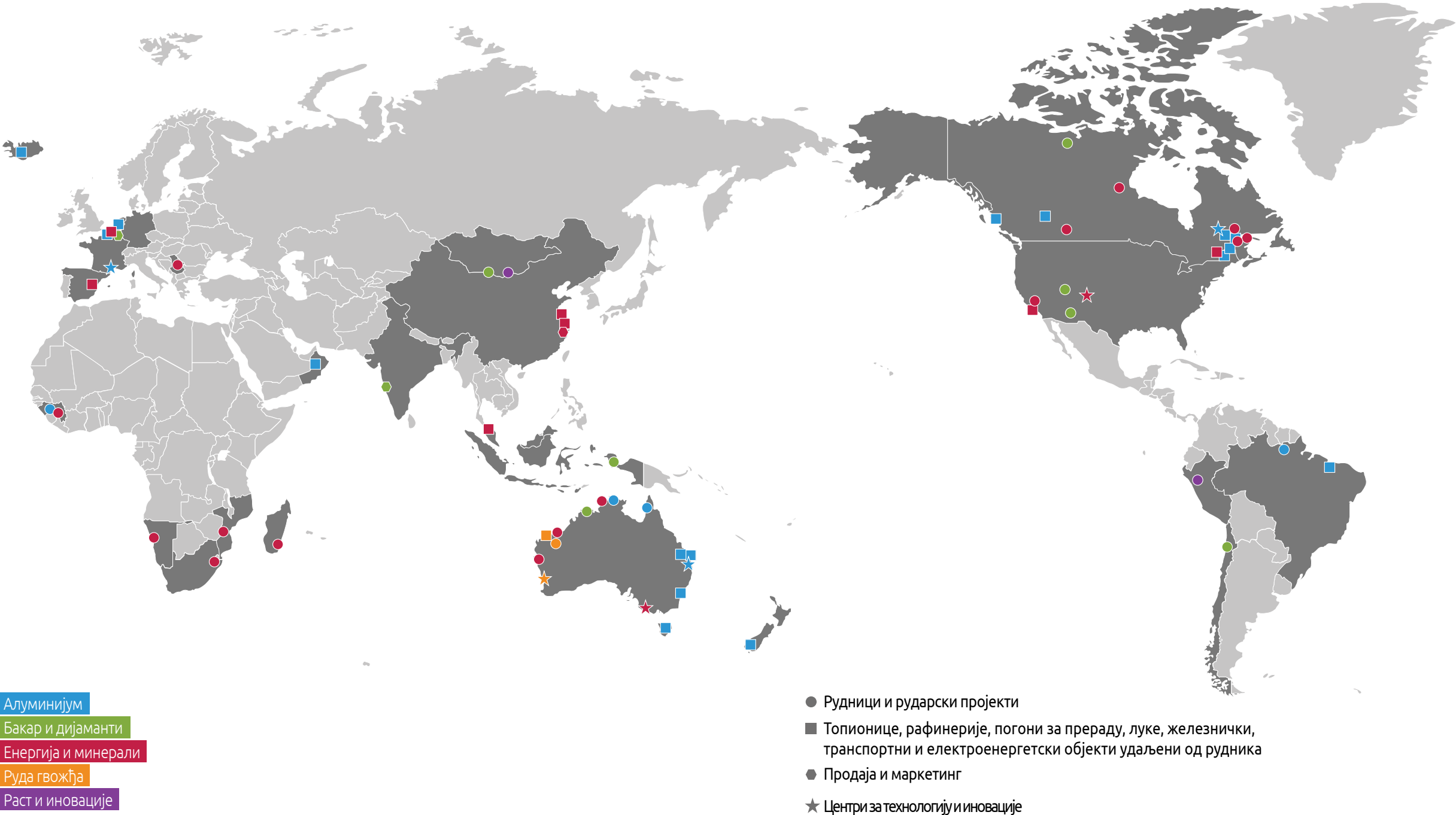
Као водећа међународна корпорација у области експлоатације и прераде руда и метала, наша компанија има значајну улогу у стварању позитивног утицаја за многе у нашем окружењу – наше запослене, локалне заједнице и влада са којима сарађујемо, наше акционаре, партнере, купце и добављаче, као и за друштво у целини.

Ми препознајемо да наше пословање може да утиче на људе, локалне заједнице и животну средину. Управо зато сарађујемо са онима на које наше активности утичу како бисмо евентуалне негативне утицаје свели на минимум и како бисмо заједнички делили позитивне утицаје које наше пословање ствара. Ми наше производе производимо одговорно – развијајући, водећи и на крају затварајући наше производне активности на безбедан начин и уз максималну пажњу.

Запослени у топионици алуминијума Гранд Бе, Сагенај, Квебек, Канада

Мапа локација на којима послујемо

Заједничка вредност

Наш приступ у развијању пројеката је дугорочан. Ми рудна тела светске класе развијамо у велике, дугорочне и ефикасне пословне пројекте, а у нашим рудницима, погонима и у оквиру наше инфраструктуре примењујемо технологије које омогућавају да се рад обавља безбедно и ефикасно, док пажљиво контролишемо наш утицај на животну средину. Као резултат таквог начина пословања, чинимо наше пројекте конкурентним у оквиру свих пословних циклуса.

Ми стално радимо на унапређивању продуктивности и смањењу трошкова како би обезбедили одржив раст. Оваквим приступом спремамо се да одговоримо на сталне промене на тржишту, чиме обезбеђујемо нашу будућност тако да свим заинтересованим странама пружамо могућност да буду део дугорочних вредности.

Ми увек тежимо да сарадњу са заинтересованим странама побољшавамо и унапређујемо, као и да уводимо стална побољшања у начин на који послујемо. Вредност приступа да кроз сарадњу са нашим запосленима, локалним заједницама, владама земаља у којима послујемо, нашим купцима и добављачима је да омогући савремен развој.

Наш допринос

Наша стратегија је да доносимо вредност нашим акционарима добрим и одговорним пословањем кроз све пословне циклусе, путем фокуса на портфолију, нашим људима и сарадницима.

Допринос остварујемо и кроз наш приступ „дугорочном сарадњом до пословања“. То нас усмерава ка усклађивању и спајању наших интерних приоритета који нам омогућавају остваривање успеха са приоритетима широке мреже заинтересованих страна и праћењу сталних промена које се дешавају у окружењу у којем послујемо.

Руководимо се вредностима које су везане за безбедност, тимски рад, поштовање, интегритет и изванредност. Наведене вредности утврђене су нашим глобалним кодексом пословног понашања [Наш начин рада](#). Вредности које промовишемо су преточене у наше пословне принципе, политике и стандарде пословања, и оне представљају темељ начина на који управљамо друштвеним, еколошким и економским утицајима нашег пословања и како руководимо својим пословним активностима.

Пројекат „Јадар“

Пројекат „Јадар“ у близини Лознице у западној Србији представља лежиште литијум-бората светске класе. Пројекат је у стопроцентном власништву компаније Рио Тинто, а њиме управља компанија „*Rio Sava Exploration d.o.o.*“, ћерка фирма компаније Рио Тинто у Србији. Пројекат се тренутно налази у фази истраживања и израде неопходних студија, иза које, по добијању неопходних дозвола следи фаза изградње рудника и пратећих објеката. Почетак фазе изградње зависи од тога како се студије буду развијале.

Када се реализује, „Јадар“ би могао да покрива значајан проценат глобалне потражње за литијумом и боратима. Литијум и бор су једињења које су неопходна за савремени живот и од виталног су значаја за развој човечанства. Користе се у производњи кључних производа за батерије за електрична возила, стакло и керамику, као и ђубрива. Литијум такође има и важну улогу у развоју светске привреде у ери када се смањује коришћење фосилних горива. Кроз примену у ефикасном складиштењу енергије у батеријама, литијум је од виталног значаја за развој обновљивих извора енергије и електричних возила. Када Пројекат „Јадар“ пређе у фазу производње, очекује се да ће и град Лозница и Србија у целини остварити бројне дугорочне користи захваљујући овој инвестицији.

Рио Тинто, запослени на Пројекту „Јадар“, Лозница, Србија

Наш приступ развијању Пројекта „Јадар“

Приликом планирања и спровођења пословних активности трудимо се да избегавамо, спречавамо, ублажавамо и отклањамо потенцијалне нежељене утицаје које те наше активности могу имати на животну средину. Сарадњом са локалним заједницама у којима послујемо и државним и локалним надлежним институцијама радимо на управљању и праћењу утицаја на животну средину, поступајући у складу са свим релевантним прописима. Верујемо да највише можемо да урадимо тако што „размишљамо глобално, а поступамо локално“. Сваку локацију на којој се одвијају наше активности посматрамо појединачно и постављамо циљеве који одражавају наше свеукупне циљеве, усклађујући их са специфичностима контекста у коме се одвијају. То обухвата управљање ризицима и утицајима који се односе на емисије гасова и неминерални отпад.

Наш пословни принцип је очување животне средине и људског здравља. Ми сарађујемо са становништвом на подручју на коме послујемо, као и са релевантним институцијама, да бисмо разумели потенцијалне утицаје, смањили их или потпуно уклонили, кад год је то могуће. Ми наше активности и пројекте развијамо у складу са законском регулативом држава у којима послујемо као и у складу са стандардом система управљања у компанији Рио Тинто, поштујући еколошке стандарде и процедуре који важе за читаву компанију и за појединачне пројекте. Учествујемо у анализама на нивоу сродних индустријских грана које покривају теме као што је управљање отпадом и одговорно управљање водама како бисмо размењивали знања, учили од других и унапређивали наш приступ у управљању утицајима на животну средину. Ми се трудимо да избегнемо или сведемо на минимум губитак биодиверзитета и ремећење земљишта, истовремено радећи на унапређивању наших пракси за управљање утицајима на биодиверзитет. Наш приступ је у складу са хијерархијом везаном за ублажавање утицаја која се огледа у избегавању, свођењу на минимум, обнављању и надомештању, према потреби.

Локална заједница, односно становници подручја на којима се наше активности одвијају, су од суштинског значаја за успешан развој Пројекта „Јадар“. Ми ћемо наставити да активно укључујемо локалну заједницу у теме везане за планирање развоја пројекта.

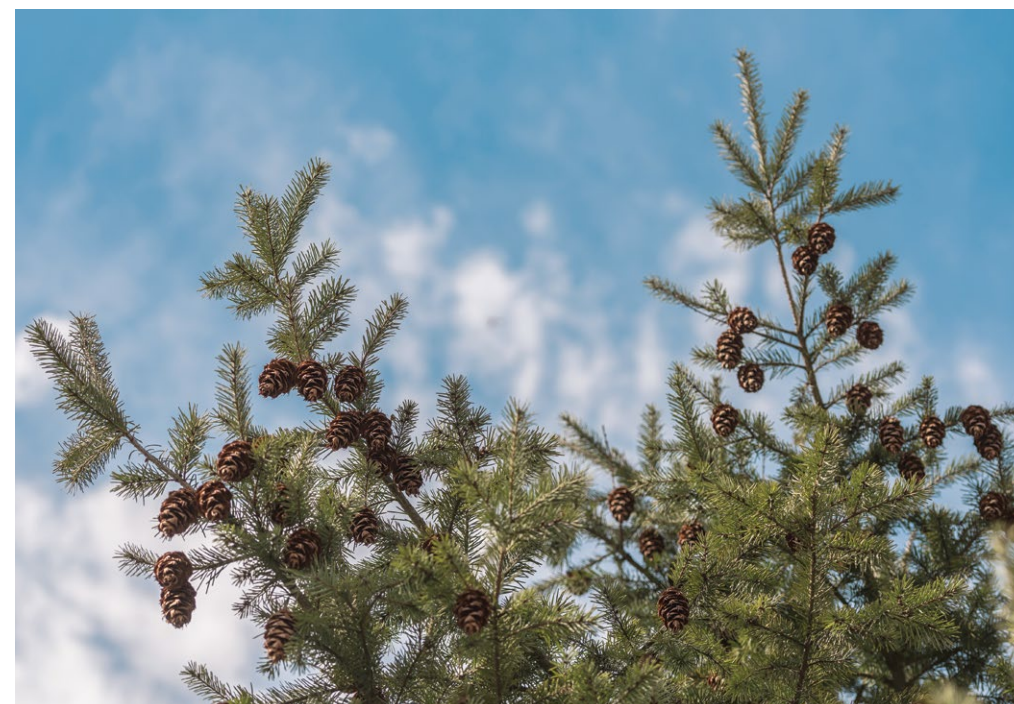
Редовно се састајемо са представницима локалне заједнице како бисмо обезбедили правовремени дијалог и добијање повратних информација. Такав начин рада нам помаже да стално унапређујемо наше планирање.

Упркос очекиваним позитивним утицајима пројекта, наслеђе претходних индустријских активности и њихових ефеката на животну средину и локалне заједнице у Србији изазивају бригу локалног становништва о могућим негативним утицајима пројекта. Наш тим ће наставити да консултује чланове локалних заједница паралелно радећи на свим студијама које су неопходне за даљи развој овог пројекта. У свим фазама развоја пројекта ми остајемо посвећени развоју и одржавању односа сарадње и поверења са локалном заједницом.

Суштина одговорног пословања

Обезбеђивање равнотеже између привредног раста и развоја на одговоран начин зависи од начина и квалитета управљања активностима који утичу на животну средину. Наша способност да послујемо на исправан начин зависи од квалитета нашег одговорног управљања животном средином. Ми поштујемо значај природних ресурса у земљама у којима послујемо. Пажљиво анализирамо утицај свих наших активности на животну средину и примењујемо иновативна решења како бисмо смањивали потрошњу енергије и емисије угљен-диоксида, и на одговоран начин управљали коришћење воде и смањили количину отпада.

Развој Пројекта „Јадар“ захтева спровођење техничких, еколошких и друштвено-економских студија. Ради даљег развоја пројекта ангажовани су стручњаци из различитих области из Србије и света, укључујући области подземне експлоатације, прераде минерала, пројектовања и односа са локалном заједницом. Тим стручњака који ради на Пројекту „Јадар“ ради на процени техничке и економске изводљивости пројекта. Њихов посао обухвата реализацију студија о познавању рудног тела, експлоатацију и тестирање нових метода за искоришћење и прераду руде, као и сарадњу са српским стручњацима како би се обавила свеобухватна процена утицаја на животну средину и друштвено-економска анализа, чиме би се поставили темељи за ефикасан и одговоран развој пројекта.

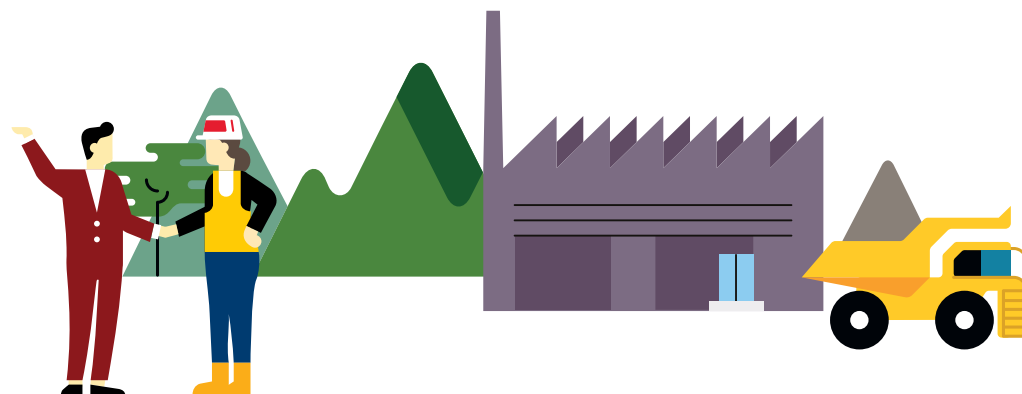

Развој пројекта у складу са прописима Републике Србије

Детаљно планирање има за циљ постизање равнотеже између еколошких, друштвених и економских резултата пројекта. Рад на испитивању, предвиђању и ублажавању потенцијалних нежељених утицаја на животну средину одвијаће се у оквиру стратешких планских докумената на чијем развоју ће заједнички радити Влада Републике Србије и Рио Тинто.

У оквиру Пројекта „Јадар“, ми смо у потпуности посвећени поступању у складу са релевантном законском регулативом Републике Србије. Поред поступања у складу са законодавним оквиром, ми такође вршимо и Процену утицаја на животну средину и локалну заједницу у складу са интернационалним стандардима. Као део компаније Рио Тинто, *Rio Sava Exploration d.o.o.* ће примењивати највише интернационалне стандарде који се користе у оквиру наших других пројеката и рударских активности широм света.

Битан део нашег укупног пословања је стварање партнерстава и сарадња са локалним заједницама и владама земаља у којима послујемо.

Стално унапређивање

Систем управљања активностима у компанији Рио Тинто заснован је на моделу „Планирај-Уради-Провери-Прегледај“. У основи овог модела је наш стални рад на успостављању, развијању, реализацији, руковођењу и праћењу окружења у којем послујемо. Током година смо учили и из наших успеха и из наших грешака. Ми непрекидно унапређујемо свој приступ, усавршавамо методе и алате које користимо, и учимо из својих искустава.

Програмима праћења животне средине, које ћемо успоставити утврђиваће се да ли примењене мере за ублажавање утицаја које имамо доводе до жељених исхода у смањивању потенцијалних нежељених утицаја на животну средину. То ублажавање ће се на основу резултата праћења процењивати и, ако је то потребно, модификовати. Како би се осигурало да су наше активности у складу са законском регулативом Републике Србије надлежне државне институције ће такође вршити редовне инспекције на локацијама где се одвијају наше активности.

Табела: Модел компаније Рио Тинто „Планирај-Уради-Провери-Прегледај“

Рио Тинто ће обавити ревизије и провере о поступању у складу са нашим стандардима везаним за очување животне средине. Радићемо на развијању наших планова управљања и за фазу изградње и за фазу експлоатације и прераде руде, а планови ће обухватати и одobreне мере и активности усмерене на очување животне средине.

Дугорочно планирање

Одговорно управљање утицајима на животну средину је од суштинског значаја за добру сарадњу са нашим домаћинима, становништвом подручја на коме се наше активности одвијају, као и са свим надлежним државним институцијама и свим осталим заинтересованим странама. Ми смо потпуно свесни да је наш еколошки учинак важан за локалну заједницу на чијем подручју обављамо активности, те због тога имамо обавезу да на одговоран начин утврђујемо, планирамо и управљамо потенцијалним утицајима.

У случају постојања кумулативних утицаја, када се наши утицаји мешају са утицајима рударских активности других компанија или пројеката, ми се трудимо да сарађујемо са њима како бисмо разумели и управљали тим кумулативним утицајима у региону.

Животни циклус пословних пројеката компаније Рио Тинто обухвата истраживања, развој, експлоатацију и са њом повезане активности, као и затварање наших рудника и погона. Ми водимо рачуна о томе како пласирамо минерале и металне производе на тржиште, као и какво наслеђе остављамо за собом на крају економског живота наших рударских активности. На Пројекту „Јадар“ ми ћемо се бавити експлоатацијом и прерадом минерала, односно производњом крајњих индустријских производа: борне киселине и литијум-карбоната. У оквиру управљања ризицима, разматрања везана за одрживи развој су у свакој од фаза животног циклуса наших пословних активности.

Наше активности често имају вишедеценијско трајање. И пред тога, планирање затварања наших рударских и са њима повезаних активности започиње већ у фази развоја пројекта. Као и у случају изградње и експлоатације, ми сарађујемо са локалним заједницама и у овом делу планирања, јер разумемо да затварање може да има значајан утицај на локалну заједницу. Сарађујемо са свим заинтересованим странама како бисмо разумели који су то приоритети локалне заједнице, одредили циљеве везане за затварање, управљали ризицима и установили корисне и одрживе могућности употребе земљишта на коме су се одвијале рударске активности.

Наши циљеви обухватају:

Контрола и смањивање утицаја на животну средину

Поступање у складу са законском регулативом средине у којој послујемо и еколошким стандардима који важе за читаву компанију и за појединачне пројекте

Спровођење најбољих постојећих економски остваривих еколошких мера контроле и ублажавања потенцијалних негативних утицаја

Успостављање сарадње са локалним заједницама и заинтересованим странама како би се у будућности постигло и спровело смањивање утицаја на животну средину

Лидерство кроз иновације и развој и примене нових технологија за постизање наших циљева

Рио Тинто, јадарит, Пројекат „Јадар“, Лозница, Србија

Неговање сарадње са локалном заједницом

Ми сагледавамо и процењујемо друштвене и економске факторе и њихов утицај како бисмо разумели могуће утицаје и успоставили ефикасан систем контроле ради смањења могућих нежељених утицаја наших активности током читавог циклуса развоја рударског пројекта. Сарађујемо са локалним заједницама како бисмо транспарентно дошли до договора, који су од суштинског значаја за обезбеђивање приступа земљишту и обезбедили да они на које наше активности утичу такође имају користи од наших активности.

Правовремена и редовна сарадња Пројекта „Јадар“ са локалним заједницама помаже нам да разумемо њихове приоритете и бриге. Ово је од помоћи нашим стручњацима који се баве питањима животне средине како би утврдили која су то очекивања локалне заједнице у погледу очувања животне средине и размотрили неопходна побољшања и прилагођавања у планирању изградње будућег рудника и постројења за прераду руде. Стручњаци Пројекта „Јадар“ настављају да редовно сарађују са локалном заједницом на свим аспектима за потенцијални даљи развој пројекта.

Развијање односа поверења са локалним заједницама које су наши домаћини, подразумева поштовање различитости култура, стилова живота, наслеђа, као и разумевања приоритета и брига становништва које живи на подручју утицаја пројекта. Циљ нам је да на свим нашим пројектима будемо добар комшија и да градимо односе који нам омогућавају да поделимо добробит са другима и обезбедимо трајну подршку локалне заједнице.

Тамо где постоје несугласице или неразумевање, правовремено и редовно укључивање представника локалне заједнице ће омогућити тиму Пројекта „Јадар“ да провери и унапреди постојеће планове везане за пројекат. Ово ће нам помоћи у настојању да смањимо потенцијалне нежељене утицаје на животну средину, а истовремено да наставимо да разумемо приоритете локалних заједница и да остваримо заједничко разумевање пројекта и његових потенцијалних утицаја.

Рио Тинто, Инфо-центар Пројекта „Јадар“, Лозница, Србија

Припреме за будућност

Рио Тинто препознаје потенцијал за ширење и повећање разноврсности употребе метала и минерала који ће имати све важнију улогу како нове и иновативне технологије буду мењале начин на који живимо. Међу њима се налази и потенцијал за електрична возила и нова решења за складиштење енергије која у блиској будућности могу да унесу значајну промену у животе људи, а самим тим и у рударску индустрију. Са нашим портфолијом у сектору бакра и алуминијума, ми смо већ добро позиционирани на светском тржишту али такође процењујемо и додатне могућности позитивног ангажовања на тржишна кретања других метала и минерала.

Водећи рудни минерал у лежишту „Јадар“ је јадарит, који се налази у три зоне – горњој, средњој и доњој, посматрано од плићих ка дубљим стратиграфским нивоима басена. Њихове дебљине су од од 4 до 50 метара, на дубинама од 100 до 700 метара. Јадарит је јединствен минерал који садржи и бор и литијум у концентрацијама блиским традиционалним индустријским минералима ових елемената. Процењене количине претпостављених и индицираних минералних ресурса у лежишту „Јадар“ износе 136 милиона тона, са 2,5 Мт Li_2O и 21 Мт B_2O_3 , са потенцијалом за релативно дуг животни век рудника.* Узимајући у обзир величину рудних тела и повољан положај, наше планирање ће укључити да рудник има могућност проширења производње у будућности.

Када пројекат буде реализован, на локацији ће се налазити подземни рудник до којег ће се долазити кроз окна, путем лифтова, а експлоатација ће се обављати коришћењем метода које су одговарајуће за овај тип рудног тела. Погон за прераду јадарита на самој локацији где се налази и рудник производиће литијум-карбонат и борну киселину. Литијум се користи у широкој лепези производа од којих су најзначајнији акумулатори за хибридне и електричне аутомобиле док су борати саставни део производње стаклене вуне, стакла, керамике, ђубрива, детерџената, средстава за заштиту дрвета и великог броја других производа који имају употребу у свакодневном животу.

* Извор: Годишњи извештај компаније Рио Тинто за 2017. годину - riotinto.com/ar2017

Рио Тинто, геолошка истраживања, Пројекат „Јадар“, околина Лознице, Србија

Важност планирања и успостављања процеса

Широм света, ми сагледавамо нове прилике за истраживања и развој рудних тела, било као *greenfield* или као *braunfield* пројекте. Наши тимови који се баве истраживањима рудних тела као и партнери са којима сарађујемо често су ти који остварују прве контакте са заједницама са којима ћемо радити дуги низ година у духу узајамног поштовања.

Пословни животни циклус пројекта компаније Рио Тинто

Потенцијалне ресурсе процењујемо како би обезбедили да они одговарају визији компаније при доношењу одлука о инвестирању, као и да обезбедимо да будући производ буде позициониран на тржишту тако да остварује дугорочну вредност.

Коришћење енергије

Наше активности на глобалном нивоу захтевају велике количине енергије што резултира емисијом гасова са ефектом стаклене баште (*Greenhouse Gases - GHG*). Ми разумемо важност тема везаних за климатске промене и Париског споразума, који тежи да ограничи глобално загревање на мање од 2°C изнад нивоа који су постојали у пред-индустријском добу.

Желимо да остваримо значајну декарбонизацију нашег пословања до 2050. године и ми предузимамо кораке како бисмо управљали ризицима, повећали отпорност на климатске промене и изградили нашу улогу као компанија која је део економије са ниском стопом емисије угљен-диоксида. Ми радимо на томе да испунимо нове циљеве које смо усвојили 2015. године, а то је да смањимо емисије гасова стаклене баште за 24% у поређењу на 2008. годину до краја 2020. године. О свом напретку током читаве године извештавамо Извршни одбор и Одбор за одрживи развој наше компаније.

Припреме за чистију будућност

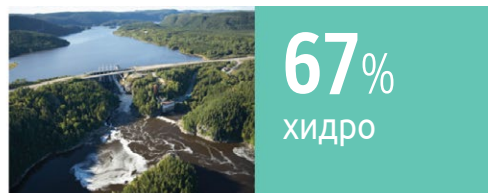
Као компанија ми имамо обавезу према нашим запосленима, инвеститорима, законодавним телима и локалним заједницама да спремно одговарамо на будуће изазове. Многи од тих изазова су сложени, а неки још увек нису ни познати, али нама је важно да будемо отворени и искрени према заинтересованим странама у вези са изазовима са којима се суочавамо као и оним што чинимо како бисмо се припремили да на њих одговоримо.

Са сарадницима из наше мреже добављача радимо заједнички на проценама животног века наших производа како бисмо смањили емисије гасова стаклене баште и унапредили ефикасност прераде. Када је на тржишту расла тражња за обновљивим алуминијумом који има низак садржај угљен-диоксида ми смо били прва компанија која је увела бренд алуминијума са ниским CO₂, RenewAl™.

Недавно смо објавили информације о новом партнерству са компанијама Apple™ и Alcoa™ са којима радимо на развоју технологије која је потребна да би се развио процес прераде алуминијума без емисије гасова стаклене баште (угљен-диоксида). Заједно са сарадницима, наш тим у оквиру продуктне групе руде гвожђа ради на истраживањима на смањењу емисија у производњи челика користећи различите мешавине руде гвожђа. Циљ је производња са повећаним металним карактеристикама са скоро нултом емисијом угљеника.

Коришћени извори електричне енергије
222 петацула

Извор: Извештај компаније Рио Тинто о климатским променама за 2017. год.

Свођење утицаја на минимум

Експлоатација минералних ресурса који су неопходни за производе који су саставни део савременог живота није могућа без утицаја на околину. Али прилагођавањем начина на који развијамо, градимо, експлоатишемо, прерађујемо и затварамо наше операције, рударска индустрија може да направи велику разлику када је у питању крајњи утицај који имамо на екосистеме и биодиверзитет.

Ми као компанија примењујемо четири врсте поступака који су саставни део нашег приступа биодиверзитету:

- **Избегавање.** Овај основни принцип хијерархије ублажавања утицаја подразумева мењање или заустављање планираног тока активности у интересу очувања биодиверзитета. На пример, можемо преусмерити пут за транспорт руде тако да он заобиђе простор који има значај за очување биодиверзитета.
- **Свођење на минимум.** Овде се ради о смањивању негативних утицаја на биодиверзитет када се они не могу у потпуности избећи. На пример, ограничавање брзине за возила на путевима за транспорт руде, изолација високо напонске далеководне инфраструктуре и увођење мера контроле за заштиту егзотичних врста.
- **Обнова.** У овом процесу, земљиште које је претрпело неке промене се стабилизује и поново покрива вегетацијом са циљем да се поново успостави специфичан тип станишта. На пример, можемо да обновимо шумско станиште или да створимо биолошки разноврсну област тамо где се можда раније налазила зона са малим значајем по питању очувања биодиверзитета.
- **Надомештање.** Активности заштите које се планирају и реализују како би отклонили евентуални заостали утицаји наших активности са циљем да се постигне што мањи губитак по биодиверзитет у поређењу са референтним сценаријом који би се вероватно остварио у случају да није било пројекта и надомештања изгубљеног биодиверзитета.

Брана Кенеј, Британска Колумбија, Канада

Одрживи развој Пројекта „Јадар“

Биодиверзитет

- Тим Пројекта „Јадар“ радиће на томе да се избегне или на минимум сведе губитак биодиверзитета и ремећење земљишта, уз стални рад на унапређењу пракси управљања активностима које имају утицај на биодиверзитет.
- Наш проверени дугогодишњи приступ је у складу са водичем Међуресорне иницијативе за биодиверзитет (*Cross-sector Biodiversity Initiative*) за спровођење хијерархије ублажавања могућих негативних утицаја кроз избегавање, свођење на минимум, обнову и надомештање према потреби.
- Пре него што затражимо дозволу за истраживање, ми користимо Интегрисану алатку за процењивање биодиверзитета. Алатка, којој се приступа преко партнерства *Proteus* даје списак подручја која су заштићена или која подлежу специфичним ограничењима.
- У фази рада током развоја пројекта, настојимо да пројектујемо руднике и инфраструктуру тако да се избегну значајни или неповољни утицаји на околину. То чинимо премештањем локација за изградњу инфраструктуре или прављењем тампон зона око значајних еколошких заједница.
- На подручју Јадра обављене су детаљне студије како би се установиле врсте флоре и фауне на које пројекат може да има утицаја.
- Ублажавање утицаја може да обухвати смањивање обима утицаја рудника, тамо где је то могуће, кроз заштиту и измештање животињских врста пре почетка изградње, постепену санацију земљишта што је пре могуће након поремећаја животне средине, унапређивање биодиверзитета тамо где је то могуће и испитивање опција за надомештање тамо где је губитак биодиверзитета неизбежан.
- Сви даљи планови биће развијени уз блиске консултације са надлежним институцијама и у складу са релевантним прописима Републике Србије.

Биодиверзитет и његов значај

Биодиверзитет је много више од пуког описа разноликости живота у природи и врста које се на одређеној локацији налазе. Он је основна карактеристика животне средине од које човечанство зависи. Биодиверзитет има улогу у обезбеђивању свежег ваздуха, воде и плодне земље који су нам неопходни за живот. Све одлике биодиверзитета доприносе стабилности система и јачњу отпорности на спољне утицаје.

Ваздух

- Постројење за прераду руде биће пројектовано и опремљено најбољом постојећом технологијом и системима за пречишћавање ваздуха. Загађеност ваздуха не познаје државне границе, тако да се том врстом загађења мора бавити кроз сарадњу на локалном нивоу, као и на државном и међудржавном нивоу, узимајући у обзир регулативу Републике Србије, као и међународни правни оквир који се односи на ову област.
- Користиће се и мере и средства контроле како би се ограничило стварање количине прашине на локацији, а оне могу укључивати следеће:
 - садња биља на стенском материјалу и депонији, где је то могуће
 - квашење путева
 - примена средстава за сузбијање прашине
 - асфалтирање (поплочавање) путева
- Праћење ће обављати обучени тимови за праћење емисија и загађења ваздуха како би се осигурало поступање у складу са свим релевантним прописима Републике Србије. Такође ћемо примењивати аутоматизацију и најновију технологију како бисмо мерили, пратили и контролисали квалитет ваздуха.

Бука

- Детаљни модели буке, која је очекивана у фази извођења грађевинских радова, биће израђени током Студије изводљивости пројекта, када методологија изградње буде прецизније дефинисана. Модели буке за будуће активности се израђују како би се узели у обзир при пројектовању будућих објеката у склопу рудника и будућег постројења за прераду јадарита.
- Пројекат погона за прераду руде обухвата пројектантска решења којима ће се умањити ниво буке у току рада помоћу филтера који ће се користити у самом постројењу.
- Разматра се низ контролних мера, како техничких тако и административних, чији је циљ да се бука, као и сви утицаји повезани са буком, сведе на минимум.
- Праћење буке ће обављати обучени тимови за праћење и мерење нивоа буке како би се осигурало поступање у складу са регулативом Републике Србије. Такође ће се користити аутоматизовани системи и инструменти који су пројектовани да прате утицаје на животну средину.

Вода

- На локацији ће бити изграђен погон за прераду отпадних вода како би се воде из подземног рудника и погона за прераду, као и површинске атмосферске воде, прерадиле пре испуштања у животну средину.
- Погон за прераду отпадних вода биће опремљен најсавременијом технологијом и њиме ће руковати високо стручни оператери.
- Прерађена прикупљена вода ће се анализирати како би се осигурало да су граничне вредности у оквирима које налаже важећа законска регулатива и сви релевантни прописи у овој области.
- Коришћење воде ће бити сведено на минимум путем поновног коришћења, односно циркулисања воде, која је неопходна за несметано функционисање рудника, где год је то могуће.

Рио Тинто, мерења квалитета воде, Пројекат „Јадар“, Лозница, Србија

Руковођење индустријским отпадом

- Експлоатација и прерада јадарита ће производити два типа отпада: отпадни стенски материјал из рудника и индустријски отпад из постројења за прераду.
- Предложено је да индустријски отпад који настаје током прераде јадарита буде класификован као индустријски отпад према прописима Републике Србије, као и Европске Уније.
- Ми вршимо ревизије наших активности како бисмо осигурали да су наше праксе у складу са стандардима Међународног савета за рударство и метале који се тичу управљања објектима за складиштење отпада и отпадних вода. У фокусу нам је безбедност објеката за складиштење отпада коју гарантују интерне провере и провере од стране независних трећих страна.

Индустријски отпад

- У складу са јасним опредељењем за подршку циљева одрживог развоја Рио Тинто настоји да стварање отпада сведе на најмању могућу меру. Једна од могућности која се разматра на Пројекту „Јадар“ је и да се део отпада користи за запуњавање подземних делова рудника где је експлоатација руде завршена.
- Обавили смо обимна геолошка и хидрогеолошка истраживања могућих локација за складиштење отпада. Резултат тог истраживања је довео до рада на изради пројекта складиштења отпада који ће бити у складу са свим прописима у вези са заштитом животне средине Републике Србије.

Стенски материјал

- Стенски материјал ће бити трајно одлаган на локацији предвиђеној за одлагање стенског материјала. Одлагалиште стенског материјала ће бити изграђено тако да се утицај на животну средину сведе на најмању могућу меру.

Планови за управљање утицајима приликом затварања оба објекта који ће се користити за складиштење отпада биће израђени и укључени у студију Процена утицаја на животну средину, која ће бити поднета на разматрање и усвајање Влади Републике Србије.

Шта други мисле о нама

ICMM

Међународни савет за
рударство и метале
Водећа иницијатива у рударству

Порука Тома Батлера, извршног директора Међународног савета за рударство и метале

„Рио Тинто је један од оснивача Међународног савета за рударство и метале ICMM (*International Council on Mining & Metals*), који је основан пре 15 година како би се побољшао еколошки и друштвени утицај у рударству и тиме помогло нашим члановима да задрже друштвену подршку за свој рад. Рио Тинто је 2016. године наставио да игра водећу улогу кроз учешће на форумима ICMM-а, где је са другима делио информације како би омогућио другим рударским компанијама да стекну већа знања о приоритетним питањима као што су здравље и безбедност на раду, одговорно управљање производима и управљање водама.

По питању безбедности, Рио Тинто је проактивно ангажован у радној групи за управљање ризицима, пружајући и делећи са другима податке о безбедности, што омогућава ICMM-у да јавно представља збирни приказ резултата својих чланова. Повећана транспарентност у вези са безбедношћу представља важан фактор разликовања ICMM и његових чланова од других

рударских компанија. Слично је и по питању здравља, где је Рио Тинто даје кључни допринос покретању новог циклуса побољшања у вези безбедности и здравља на раду. Један од важних скоријих примера је успостављање сарадње која је довела до утврђивања званичних смерница ОЕЦД-а (*Organisation for Economic Co-operation and Development, OECD*) о томе како земље треба да развијају своје смернице за развијање система за процену ризика по животну средину које треба да примењују земље чланице. Радна група је такође предводила наше ангажовање са Међународном поморском организацијом у вези са питањем безбедног и еколошки исправног поморског транспорта руда и концентрата.

Добровољни кодекс за управљање водама који је развијен у у руднику Оју Толгоји у Монголији је трећа област у којој је Рио Тинто показао приступ заснован на сарадњи, где је свима представио своја искуства.“

Извор: Извештај о одрживом развоју - [riotinto.com/sd2016](https://www.riotinto.com/sd2016)

Кодекс Рио Тинта „Наш начин рада“

Локације на којима обављамо наше активности су препознате и локално и у свету због настојања везаних за очување биодиверзитета.

Наш приступ током фазе активне експлоатације обухвата санацију, обнављање и сарадњу са заинтересованим странама ради отклањања заосталих неповољних утицаја на биодиверзитет путем надомештања изгубљеног биодиверзитета у ситуацијама у којима није било могуће избећи негативан утицај.

- Наш рудних песка Ричардс Беј Минералс Јужној Африци спроводи шумљавање, пољопривредне пројекте и обнављање шума на земљишту на коме се одвијала експлоатација како би се ускладили економске потребе локалних заједница са очувањем биолошки разноликих станишта.
- У руднику бакра Оју Толгоји у Монголији сарађујемо са локалним пастирима и владом на програму за борбу против ловокрадица.
- Рудник руде гвожђа у Пилбари у Аустралији има свеобухватни програм постављања мамаца у области Јаралула како би се смањио број дивљих мачака које угрожавају локалну природну фауну.

Мерење квалитета воде, Рудник дијаманата Аргал, Западна Аустралија

Наше вредности

Наших пет вредности:
безбедност, тимски рад,
поштовање, интегритет и
изврсност, дефинишу како се
опходимо једни према другима
и како сарађујемо са нашим
партнерима и сарадницима.

Запослени на Пројекту „Јадар“, у Лозници, Србија

Информативни центар Пројекта „Јадар“
Гимназијска 4
15300 Лозница
Србија
T.+381 15 872 834

Rio Sava Exploration d.o.o.
Ресавска 23
11000 Београд
Србија
T +381 11 4041 430

Информативни центар Пројекта „Јадар“
Стевана Синђелића 9
15309 Брезјак
Србија
T +381 15 610 223

riotinto.com/jadar

